

Տ. ԶԱՏԻԿ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆԻ ՔԱՐՈՉՐ՝ ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԷԶՄԻԱՇՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ ԿԱՐՄԻՐ ԿԻՐԱԿԻՆՆ

(21 ապրիլի 2002 թ.)

«Յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամեն»:

Միրելի հավաքացալ քույրեր և եղբայրներ.

Յուրաքանչյուր հայ հոգևորականի համար առանձնակի հուզում է բարձրանալ այս Սուրբ Խորանը, որով և հոգևորականի հոգին լցվում և նորոգվում է, սիրտը լըցվում է ուրախությամբ, իսկ միտքը հարստանում և ազնվանում:

Ուխտի պատարագ է այսօր ինձ համար՝ հաղորդվելու 1700-ամյա մեր պատմության հետ, վերընթերցելու և վերանայելու մեր հայրերից մեզ թողած հարուստ ժառանգությունը:

Այսօր Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց Հայրապետին այս առթիվ կուգեմ հայրնել որդիական իմ անկեղծ շնորհակալությունն ու երախտագիտությունը՝ ինձ այս գեղեցիկ առիթն ընծայելու համար, առիթ՝ ձեզ հետ միասին աղոթելու: Հայոց Հայրապետի արարչությամբ ցանկանում եմ նաև ողջունել այսօր ներկայությունը մեր մեջ Եվրոպայի զանազան երկրներից, Ֆրանսիայի փարբեր շրջաններից, քաղաքներից մեր հայրենի աղոթաբանները ուխտի եկած եկեղեցական սպասավորներին, ովքեր իրենց աղոթքով այսօր միացել են մեզ՝ Բարձրյալից խնդրելու գորացումը հավաքի մեր ժողովրդի և ծաղկումը իր հարազատ Մայր Եկեղեցու, որն է Առաքելախիմն ու լուսավորչակերպ մեր պատմական Եկեղեցին, և որի հարազատ և սիրելի զավակներն են ձեզանից, մեզանից յուրաքանչյուրը:

Մոյր քսան օրեր առաջ կամ երեք շաբաթ առաջ մեր Եկեղեցին քրիստոնյա այլ Եկեղեցիների հետ փոխախմբեց մեր Տիրոջ՝ Հիսուս Քրիստոսի Հրաշափառ Հարությունը, որը հիմքն է և մեր քրիստոնեական էության և ինքնության: Ինչպես Պողոս առաքյալը Կորնթացիներին ուղղված իր թղթում է ասում, որ նթն չենք հավատում Քրիստոսի Հարության, ուրեմն ավելորդ է մեր քարոզությունը և իմաստից ու բովանդակությունից զուրկ է մեր հավաքը:

Այսօր չհավաքալ Քրիստոսի Հարության, նշանակում է դադարել քրիստոնյա լինելուց, ինչպես նաև արժեքից ու նշանակությունից կզրկվի քրիստոնեական մեր մկրտությունը, որը բանալին է հոգևոր ընդանիքից ներս մտնող գործելու:

Այսօր գտնվում ենք Քրիստոսի Հարությունից հետո ծիսական ուրախ շրջանի մեջ, քառասուն օրերի կյանքի փոխախմբման, մահվան դեմ կյանքի հաղթանակի:

Միրելիներ, քառասունը խորհրդանշական թիվ է, թիվն է սպասումի, թիվը կարելի մի դեպքի, դեպքի իրականացման, փոփոխության կամ բարեփոխման:

Քառասուն թվի շուրջ բազմաթիվ վկայություններ ունենք ինչպես Հին Կտակարանի ավանդության, այնպես էլ Նոր Կտակարանի պարմության մեջ: Հին Կտակա-

րանից գիտենք. քառասուն օրեր փնտռելից հետո Նոյան փապանը իջավ Արարափի փեշերին, որտեղ հիմքը դրվեց նոր մարդկության և այդ ձևով Արարափի երկիրը հանդիսացավ այդ նոր մարդկության ծննդավայրը, նոր կյանքի օրրանը:

Մովսես քառասուն օրեր Սինա լեռան վրա մնալուց, հոգևոր գորավոր պահեր ապրելուց հետո սրացավ փասնաբանյա պարվիրանները: Հրեա ժողովուրդը քառասուն փարի մնաց անապարի գերության և փորձառության մեջ:

Նոր Կրակարանից գիտենք, որ Հիսուս ծնունդից քառասուն օր հետո բերվեց Տաճար, ուր կախարվեց նաև Աստվածամայր Մարիամի սրբացման արարողությունը, որը մենք փոխախմբում ենք Տյառնընդառաջի առիթով: Հիսուս մկրտությունից քառասուն օր հետո առանձնացավ անապարի մեջ խորհրդածելու, պապրաստվելու, բայց, հապկապես, փորձության ենթարկվելու և հաղթությամբ կարողացավ իր քաղցական առաքելությունը սկսել այդ քառասնօրյա առանձնացումն վերջ:

Գրեթե քառասուն ամիս փնեց Քրիստոսի քարոզությունը երկրի վրա: Հիսուս թաղումից հետո մոտավորապես քառասուն ժամ մնաց գերեզմանի մեջ և այնուհետև հարություն առավ: Հարությունից հետո քառասուն օրվա ընթացքում էր, որ Հիսուս երևաց Իր աշակերտներուն, և քառասուն օր հետո էր, որ եղավ Համբարձումը:

Եվ մեր մարդկային կյանքում մահից քառասուն օր հետո քառասունքի արարողություն ենք մենք կատարում: Մեր ազգային կյանքում խորհրդական է նաև, որ քառասուն օրեր փնեց Մուսալեռան հերոսական պայքարը:

Իսկ այսօր, ըստ մեր եկեղեցական փոնացույցի կամ օրացույցի, Կարմիր կիրակի է, կարմիր, որ գույնն է արյան, խորհրդանշիչը կյանքի, կյանքի համար պայքարի ու հաղթանակի: Հաղթանակ քրիստոնեական ոգու, բայց հապկապես հաղթանակ քրիստոնեական ըմբռնումի: Այդ հաղթանակին ժառանգորդ լինելու համար մեր Եկեղեցվո Հայրերի կողմից մեզ մատուցվող այսօրվա սուրբգրական ընթերցումները լավագույն զենք կարող են հանդիսանալ, զենք, որ ներշնչում է, ջամբում է հոգևոր սնունդ, ու այլ կյանքի կոչում:

Ավետարանի, Հովհաննու Ավետարանի հապվածը մեզ սովորեցնում է Հայր և Որդու միասնական գործունեությունը մեր կյանքի մեջ:

Ինչ որ Որդին անում է, Հոր անունից է անում, Հոր թելադրանքով և Հոր օգնությամբ: Հայր և Որդի և մենք՝ մարդկությունը այս երկրի վրա, և Որդին Հիսուս կամուրջն է, այն գեղեցիկ կամուրջը, որ մեզ կկապե Հոր հետ, Որդին որպես հայրական սիրտ լավագույն արտահայտություն աշխարհի վրա:

Այսօր կարդացված երկրորդ հապվածը Պետրոս առաքյալի ընդհանրական առաջին թղթի 5-րդ գլուխն էր: Քրիստոսի առանձնաշնորհյալ ծառան 2000 փարիների հեռավորությունից նորոգում է այսօր իր հորդորը մեզ համար, որը հորդոր է խոնարհության, հորդոր հեգության և հնազանդության հանդեպ մեր ծերերին, մեր մեծերին: Ծեր, որ սուրբգրական իմաստով նշանակում է կյանք ապրած, փորձառություն և իմաստություն ձեռք բերած ղեկավար, առաջնորդ, ու պապասխանափու անձեր, որոնցից մենք շատ սովորելիքներ ունենք և կարող ենք դաս քաղել: Ծեր իմաստունները մեր կապն են մեր անցյալի հոգևոր ժառանգության և հարսության հետ: Բոլոր-

վին կտրվել անցյալից, նշանակում է հիմքը դնել կործանումի մեր ինքնության, լինի այդ կործանումը հոգևոր թե մշակութային, լինի դա ազգային թե քաղաքական: Պետքոս առաքյալը մեզ հորդորում է նաև հեզությամբ և խոնարհությամբ միմյանց ծառայել, միմյանց օգտակար լինել, չարհամարել մեր շրջապատի մարդկանց, ուրեցից յուրաքանչյուրի միջոցով մենք կարող ենք հարստացնել մեր ինքնությունը:

Հարստությունը, սիրելի ժողովուրդ, ոչ միայն ստանալու կամ ընդունելու մեջ է, այլ նաև օգնելու, նվիրելու և զոհողություն ու նվիրատվություն կատարելու մեջ է: Նվիրվենք իրար, վստահենք իրար, ծառայենք իրար, օգնենք իրար, ուրախանանք յուրաքանչյուրի հաջողությամբ և մտահոգվենք ու տխրենք որևէ մեկի ծախողությամբ, իմանանք օգնության ձեռքեր մեկնել, լինենք սիրտ սրտի, լինենք միտք միտքի: Հեզությամբ խոնարհվենք Աստուծո հզոր Աջի առջև, մեզ թելադրում է առաքյալը, այդ օրհնյալ Ձեռքին, որ մեզ միշտ մեր խոնարհությունից կարող է բարձրացնել, մեր հոգսերը վստահեցնենք, հայտնենք Հայր Աստուծո, սիրտերնիս լայն բանանք, ներկայանանք Աստուծո:

Հայր Աստված մեզ լավ, շատ լավ է հասկանում և գիտի յուրաքանչյուրիս կարիքն ու պետքը: Ուրեմն, Աստուծո սիրտ մեջ համոզված լինենք և արթուն՝ որևէ թշնամանքից կամ գայթակղությունից մեզ պաշտպանելու համար, քանի որ Աստուծո է փառքը, Աստուծո է պարիվը, Աստուծո է գործությունն ու Արքայությունը, Որի Հարուցյալ Որդու առջև կանգնած Իր իսկ աշակերտները Գալիլիո լեռան վրա մի պահ կասկածեցին ու երկմտեցին, ինչպես մեզմե յուրաքանչյուրը պիտի կասկածեր կամ երկմտեր հարազատի մահից հետո անոր հարուցյալ հանդիպելիս: Եվ որպեսզի աշակերտները համոզվեն, և նրանցից հեռանա իրենց կասկածը, Հիսուս անոնց մոտեցավ, որպեսզի ճանաչեն ֆիզիկապես, որ նույն Ինքն է Հիսուս, Որին փարիներ լսելու և հետևելու առիթն ունեցան:

Հիսուս ոչ միայն նրանց մոտեցավ, այլև խոսեց՝ ծայնով ևս համոզելու համար և պարզաբան րվեց մեզ բոլորիս առաքյալների միջոցով. «Գնացեք, այսուհետև աշակերտեցեք աշխարհի չորս ծագերը, մկրտեցեք հեթանոսներից Հոր անունով, Որդու անունով և Սուրբ Հոգու անունով և սովորեցրեք նրանց պահել պատվիրանները» (հմմտ. Մատթ. ԻԸ 19): Տերը նաև ասաց. «Ես միշտ ձեզի հետ պիտի լինեմ մինչև աշխարհի վախճանը»: Այսպես աշակերտների աչքերը բացվեցին՝ մարքի ու հոգու աչքերը, հավաքացին Հիսուսի հարությանը և, համաձայն Յուդաբեր կանանց վկայության, որ առաջին վկաներն էին Քրիստոսի Հրաշափառ Հարության, կարողացան ուրախությամբ և ցնծությամբ հայտնել. «Քրիստոս յարեալ ի մեռելոց. օրհնեալ է յարութիւնս Քրիստոսի»:

Մենք ևս միասին ըսենք. «Քրիստոս յարեալ ի մեռելոց. օրհնեալ է յարութիւնս Քրիստոսի»: Թող Հարուցյալ Քրիստոս օրհնի ձեզ բոլորդ, օրհնի ձեր աղոթքները, օրհնի ձեր սիրտերը և ձեր միտքերը, որպեսզի դուք ալ ամեն օր, ամեն վայրկյան կարողանաք փառք րալ Ամենասուրբ Երրորդությանն, այժմ և հավիտյանս հավիտենից. ամեն: